

Verdiprøving byggsorter

Sverre vil ta større markedsandel blant 6-radssortene, ligger høyere i avling enn Bredo og Brage. Vetle er under oppformering. Torstein er svært tidlig, og ligger noe under de andre i avling. 2-radssorten Thermus har vært populær, men er nå forbigått av Annika, som har bedre stråstyrke. GN18559 (Halvor) kan vurderes for godkjenning i 2025, har avlingsnivå på linje med Annika og Thermus, og er noe tidligere.

Bjørn Inge Rostad
Rådgiver

Hans André Tandberg
Avdelingsleder/Rådgiver

Verdiprøving av kornsorter er en forvaltningsoppgave som gjennomføres etter retningslinjer fra Mattilsynet. Etter tre års prøving, kan en sort vurderes for opptak på offisiell norsk sortsliste. Artene som omfattes av verdiprøvingen i korn er bygg, havre, vårhvete og høsthvete. Verdiprøvingfeltene blir ikke soppsprøytet eller vekstregulert.

Kilde verdiprøving: NIBIO, Jord og plantekultur.

Etter sammendraget, omtales resultater fra lokale felt i Østfold, Buskerud og Glåmdalen.

Tabell 1. Sammendragsresultater verdiprøving bygg, 2024

Sammendrag 6 felt Østlandet 2024							
Sorter	Avling Kg/daa - Rel		Vann % v/høsting	HI-vekt kg	Mjøldøgg %	Strå cm	Stråknakk %
6-RADSBYGG							
Bredo	570 = 100		20,4	65,3	0	81	4
Brage	554	97	18,9	64,8	43	80	22
Sverre	597	105	20,7	66,4	0	80	2
Vetle	561	98	18,9	63,6	0	74	7
Torstein	462	81	18,5	60,1	33	73	28
GN16081	572	100	19,4	65,1	1	77	17
NOS115.928-19	531	93	19,1	65,9	1	83	13
2-RADSBYGG							
Thermus	629	111	24,2	67,6	0	72	1
Arild	583	102	19,0	69,5	0	79	7
Bente	597	105	21,4	66,5	0	68	1
Annika	626	110	21,7	65,0	0	68	0
Ismena	608	107	21,5	66,9	0	66	1
Torgeir	569	100	19,9	66,3	0	79	5
SJ192839	634	111	22,1	65,6	0	71	0
SJ203105	614	108	23,5	65,4	0	68	0
Arlom	594	104	19,8	70,6	0	77	1
GN18559 (Halvor)	639	112	21,5	67,5	0	71	0
SCW 18-4618	558	98	22,8	63,6	0	66	2
SJ215088	604	106	23,6	63,6	0	67	0
GN191026	620	109	23,3	66,5	0	67	1
GN201036	603	106	21,7	66,2	0	68	2
GN201314	568	100	21,3	65,9	0	71	3
Antall felt	5		4	5	2	5	3

Det er høye avlinger i dette sammendraget for 6 felt. Sverre har gitt høyest avling blant 6-radssortene. Torstein som er en ny tidlig sort, ligger godt under Bredo i avling. Blant 2-radssortene, så er det Thermus og Annika som har gitt høyest avling. 6-radssortene er utsatt for stråknakk og aksknakk, Brage og Torstein har mest stråknakk i sammendraget.

Lokale felt

I tillegg til felter i omtalen under, hadde vi et forsøk på Romerike som ikke ble treska fordi det var altfor bløtt.

Østfold

Feltvert

Tormod Vatvedt, Aremark
Jordart: Sandig silt

Forgrøde: Bygg
 Sådd: 3/5
 Høstet:18/9
 Gjødsling: 60 kg Fullgjødsel 22-3-10

Tabell 2: Resultater verdiprøving bygg, Østfold 2024

Sorter	Vatvedt, 2024					
	Avling Kg - Rel.	Vann % v/høst.	HL-vekt kg	Strå lengde cm	Sein legde %	Stråknekk %
6-RADSBYGG						
Bredo	513 = 100	15,8	66,2	86	0	6
Brage	479 93	15,4	64,2	84	0	48
Sverre	567 110	15,5	66,9	85	0	2
Vetle	508 99	15,3	64,0	75	0	2
Torstein	460 89	14,8	59,4	74	0	50
GN16081	533 103	15,8	64,8	80	0	18
NOS115.928-19	467 91	15,5	64,7	82	0	5
2-RADSBYGG						
Thermus	509 99	29,0	65,5	79	50	0
Arild	540 105	17,8	68,0	86	20	1
Bente	598 116	23,4	64,8	75	30	1
Annika	535 104	22,6	63,2	74	21	0
Ismena	561 109	22,6	67,0	73	10	0
Torgeir	548 106	19,9	66,5	86	12	10
SJ192839	553 107	23,8	63,5	74	42	0
SJ203105	541 105	25,1	63,5	74	16	0
Arlom	564 109	17,2	69,4	83	1	0
GN18559	540 105	20,7	66,4	84	0	0
SCW 18-4618	557 108	25,0	63,3	73	8	0
SJ215088	509 99	26,6	61,2	77	70	0
GN191026	506 98	27,6	66,2	75	25	0
GN201036	575 112	22,7	65,5	74	31	0
GN201314	531 103	20,5	65,8	78	15	0

Gode avlinger i feltet hos Vatvedt året tatt i betraktning. Hos Vatvedt er det Sverre som har gitt høyest avling blant 6-radssortene. Torstein som er en svært tidlig sort, ligger godt under de andre 6-radssortene. Bente har gitt høyest avling av 2-radssortene og ligger godt over Annika i avling i dette feltet. Det var forholdvis mye legde blant 2-radssortene og stråknekk i 6-radssortene. Thermus hadde mest legde i feltet fulgt av Annika og Bente. Brage og Torstein utmerker seg med mye stråknekk blant 6-radssortene.

Buskerud

Feltvert

Buskerud Gård, Åmot, Modum

Jordtype: Siltig Lettleire

Forgrøde: Havre

Sådato: 13. mai

50 kg 22-3-10 som grunnjødssel

Ugrassprøyta med 75 ml Zypar 7. juni

Treskedato: 1.september

Ved siden av verdiprøvingfeltet som ikke ble soppbehandla, lå et forsøk (VIPS) hvor noen sorter ble soppbehandla med 100 ml Delaro 25. juni på stadiet Z 45. Feltene ble ellers behandla likt. Resultatene fra det sprøyta forsøket, er satt inn i samme tabell under.

Tabell 3. Resultater verdiprøving bygg og VIPS, Buskerud 2024

Sorter	Buskerud gård, 2024						VIPS *
	Avling Kg /daa- Rel.		Vann % v/høst.	Sein legde%	Bygg- rust %	Byggbrun- fleck %	Avling, soppsett
6-RADSBYGG							
Bredo	401 = 100		15,0	3	6 (0)*	7 (2)*	384
Brage	309	77	14,8	7	20 (1)*	5 (4)*	271
Sverre	340	85	15,0	1	15 (1)*	16 (4)*	368
Vetle	274	68	15,5	10	15	7	
Torstein	297	74	15,7	10	10	16	
GN16081	363	91	15,2	4	12	17	
NOS115.928-19	324	81	15,1	10	22	4	
2-RADSBYGG							
Thermus	485	121	17,3	20	1 (0)*	4 (1)*	547
Arild	495	124	17,3	50	1 (0)*	2 (2)*	458
Bente	496	124	16,9	20	1 (0)*	6 (1)*	616
Annika	508	127	16,3	30	3 (0)*	5 (2)*	592
Ismena	489	122	16,4	22	3	5	
Torgeir	566	141	16,8	25	1	3	
SJ192839	558	139	17,2	32	1	3	
SJ203105	548	137	17,1	20	1	4	
Arlom	397	99	16,4	20	5	5	
GN18559	465	116	16,9	5	1	3	
SCW 18-4618	390	97	17,4	25	1	7	
SJ215088	471	118	17,6	40	1	5	
GN191026	526	131	17,2	40	1	2	
GN201036	487	121	17,3	10	3	6	
GN201314	395	99	16,9	40	5	4	

*) VIPS: Soppsprøyta sorter. Tall i parentes er registrert sjukdom etter sprøyting. VIPS, www.vips-landbruk.no, er et varslingsystem for bl.a. bladflekkjukdommer i korn og VIPS-modellen bruker blant annet resultater fra denne forsøksserien.

Bygget hadde god etablering og busket seg godt på forsommeren, og det ble også vannet en runde i den tørre perioden i mai. Etableringen og utviklingen lovet godt for avlinga i feltet, men utover sommeren kom det mye regn, og mange av sortene ble betydelig angrepet av sopp, særlig byggbrunfleck og rust. Det var derfor en tydelig forskjell mellom det usprøyta verdiprøvningsfeltet og Vipsfeltet som ble soppbehandlet, i år. Alle sortene utenom Arild og Bredo, ga høyere avling i det sprøyta forsøket, og noen av sortene betydelig høyere avling.

Harde regnskurer på slutten av sesongen førte også til en del legde i feltet på slutten av sesongen, som kan ha gitt noe utslag på avlingsmengden.

Av markeds-sortene i det usprøyta verdiprøvningsfeltet, var det Bredo av 6-radssortene, og 2-radssorten Annika, som ga høyest avling i 2025. Vi kan også merke oss flere av 2-radssortene til utprøving, ga høye avlinger og virker lovende.

Glåmdalen

Feltvert

Brandval Prestegård, Roverud

Jordart: Sandig silt

Forgrøde: Bygg

Sådd: 24.mai

Høstet: 20.sept.

Gjødsling: 55 kg Fullgjødsel 17-5-13 + 15 kg Opti NS 27-0-0.

Tabell 4. Resultater verdiprøving bygg, Brandval 2024

Sorter	Brandval, 2024					
	Avling Kg/daa - Rel.	Vann% v/høst.	HL-vekt kg	Strå lengde cm	Sein legde %	Strå knekk %
6-RADSBYGG						
Bredo	434 = 100	29,2	60	80	0	0
Brage	470 108	24,8	63	78	0	0
Sverre	462 106	30,5	62	85	0	0
Vetle	451 104	25,1	60	78	0	0
Torstein	358 82	25,6	58	80	0	0
GN16081	479 110	24,9	62	78	0	0
NOS115.928-19	450 104	23,5	63	80	0	0
2-RADSBYGG						
Thermus	506 117	25,4	69	70	0	0
Arild	418 96	23,4	68	85	0	0
Bente	483 111	25,8	66	70	0	0
Annika	474 109	24,5	65	68	0	0
Ismena	444 102	24,9	68	72	0	0
Torgeir	445 103	24,2	67	78	0	0
SJ192839	508 117	25,1	65	75	0	0
SJ203105	490 113	25,7	66	68	0	0
Arlom	562 129	24,7	67	78	0	0
GN18559	497 115	24,9	65	68	0	0
SCW 18-4618	445 103	27,6	64	68	0	0
SJ215088	475 109	25,5	63	65	0	0
GN191026	489 113	25,2	66	60	0	0
GN201036	435 100	25,2	65	65	0	0
GN201314	423 97	24,3	65	75	0	0

Gode avlinger i feltet på Brandval Prestegård, året tatt i betraktning. Blant 6-radssortene er det den nye linjen GN16081 som gir 10 % over Bredo i avling, som er meget interessant. Brage hadde et meget godt år på prestegården og ligger godt over nyere sorter i avling.

I 2-radsbygget er det Thermus av de etablerte markedssorter som gjør det skarpt i dette forsøket. Av nykommere er det Arlom som gir avling over 560 kg.

Tabell 5. Dyrkningsegenskaper byggsorter. Forklaring under tabellen. Kilde: NIBIO.

Sort	Vekst tid	Stråstyrke	Strå-Lengde	Hl-vekt	Tk. vekt.	Prot. Innh.	Tresk. barh.	DON verdi	Mjøl dogg	Bygg br.fl.	Grå øyefl.
Brage	0	5	5	4	4	7	9	5	5	4	8
Torstein	-1	5	6	3	4	6	6	5	6	6	9
Bredo	+3	5	5	5	5	5	9	3	8	6	6
Sverre	+3	5	5	6	5	6	9	5	8	6	6
Arild	+4	5	5	8	7	8	8	8	8	8	9
Vetle	+4	7	5	4	6	5	8	6	9	6	7
Torgeir	+5	7	6	5	8	7	8	8	8	8	9
Ismena	+7	8	8	7	8	4	5	5	9	8	8
Bente	+10	8	7	7	9	5	5	3	9	6	8
Annika	+10	7	7	5	7	4	7	5	9	8	9
Thermus	+11	4	7	7	7	4	7	7	9	7	9

Veksttid: Antall dager seinere (+) eller tidligere (-) enn Brage.

Resten: **1** = dårlig stråstyrke, langt strå, lav hl-vekt, lav 1000-kornvekt, lavt proteininnhold, dårlig sjukdomsresistens, høye DON-tall og dårlig treskbarhet

10 = god stråstyrke, kort strå, høy hl-vekt, høy 1000-kornvekt, høyt proteininnhold, god sjukdomsresistens og lave DON-tall.

Dyrkingsegenskaper byggsorter

Sortsomtale

- **Brage** (2010) er en halvtidlig 6-radssort, tre dager tidligere enn Bredo. Brage har et langt strå, middels stråstyrke. Stråkvaliteten kunne vært noe bedre. Sorten er mottakelig for mjøldogg og svak mot byggbrunfleck. Veksttid 103 dager.
- **Bredo** (2019) er en 6-radssort som er tre dager senere enn Brage. Sorten ligger over Brage i avling. Bredo har stråstyrke og stråkvalitet på linje med Brage. Sterk mot mjøldogg og byggbrunfleck, men svak mot fusarium (DON). Veksttid 106 dager.
- **Sverre** (2022) har veksttid som Bredo. 6-radssorten er høyttytende med samme avlingsnivå som Bredo. Er sterk mot mjøldogg. Sverre har lavere innhold av DON enn Bredo. Veksttid 106 dager.
- **Vetle** er en ny 6-radssort som ble godkjent i 2024. Har samme veksttid som Bredo. Har et høyt avlingspotensiale. Sorten er kort og stråstiv, er resistent mot mjøldogg og er sterk mot fusarium (DON). Veksttid 107 dager.
- **Torstein** er en ny sort som ble godkjent i 2024. Sorten er fire dager tidligere enn Bredo. Torstein ligger noe under de andre 6-radssortene, men har bra avlingspotensiale tatt tidlighet i betraktning. Veksttid 102 dager.
- **Thermus** (2016) er en yterik 2-radssort som er sterk mot sykdommer. Stråstyrken og stråkvaliteten er noe svakere enn de beste. Thermus er resistent mot havrecystenematoder. Veksttid 114 dager.
- **Arild** (2016) er en tidlig 2-radssort, fem dager tidligere enn Annika. Sorten ligger under de beste i avling. Arild er lengre enn de fleste andre 2-radssorter, og stråstyrken er litt svak. Har god sjukdomsresistens, store korn og god kornkvalitet. Veksttid 107 dager.

- **Bente** (2019) ligger på samme avlingsnivå som Thermus. 2-radssorten er kort i strå og svært stråstiv. Bente er storkornet og har høy hektolitervekt. Er resistent mot mjøldogg og sterk mot bladflekksykdommer. Resistent mot havrecystenematoder. Sorten er svak mot fusarium (DON). Veksttid 113 dager.
- **Annika** (2020) er yterik og ligger normalt over Thermus i avling. 2-radssorten er kort i strå og stråstiv. Annika er sykdomsterk og er resistent mot havrecystenematoder. Veksttid 113 dager.
- **Ismena** (2022) har kort strå og god stråstyrke. 2-radssorten har høy hl-vekt, er storkornet og har god sykdomsresistens. Ismena er resistent mot havrecystenematoder. Veksttid 110 dager.
- **Torgeir** (2023) er en ny norsk 2-radssort to dager senere enn Arild, men den har et høyere avlingsnivå. Stråstyrken er også bedre enn hos Arild. Sorten er sterk mot mjøldogg og bladflekksykdommer. Har høyt proteininnhold og vist lave DON verdier i de årene den er prøvd. Veksttid: 108 dager.
- **Arlom** er prøvd i 3 år og kan vurderes for godkjenning i 2025. Er lang i strå, men stråstiv. God avling blant de tidlige 2-radssortene. Har ikke resistens mot havrecystenematoder.

